

La mulți ani cu bucurie, UTM!

Fie ca 2006 să ne aducă noi forțe în ajustarea învățământului ingineresc la rigorile Procesului Bologna

Plugușorul UTM 2006

Aho, aho, copii și frați,
Stați puțin și nu mânați,
Lângă noi v-alăturați
Și cuvântul mi-ascultați.

S-a sculat mai an
Bădița *Ion Bostan*,
A format o ceată mare...
Le-a cerut doar... ascultare.
A ales un loc curat
De... arat, de semănat.
De fapt nu-i un loc, ci trei,
Vezi, socoate dacă vrei:
"Centru" și încă "Râșcani",
Locuri, bre, bogate-n bani,
Și "Botanica" – bun loc
Dacă... semeni în soroc.

Deci în ceată câți au fost,
De-au arat cu-atâta rost?

Domnul "prim", chiar "prim"
– *Todos*,

Trage brazda mai vârtos.
A fost domnul *Ungurean*
și cu domnul *Dorogan*,
Domnul *Andros* nu demult
Duce plugul cu tumult,
Un tumult de "nou sector",
Să-l concepi nu-i chiar ușor.
Instruire "la distanță"
Poftim, pune-o în balanță,
Dar acuma s-a găsit
Ceva nou, bine chitit -
Roadă deci va fi, belșug:
Vom avea... studenți la plug,
Plugul universitar, cel ce ne
aduce har.
Pentru plugu-acesta, măi,
Să urăm cu toții... hă-ă-ăi!

Continuare în pag. 3

Dragi studenți și colaboratori!

Strămoșeștile sărbători de iarnă ne-au venit acum, la cumpăna dintre 2005-2006 cu noi bucurii și speranțe.

Folosim acest luminos prilej pentru a adresa tuturor celor 20 de mii de studenți, masteranzi, doctoranzi și celor 2 mii de profesori, ingineri, lucrători tehnici, colaboratori care la un loc constituim marea familie a UTM, cuvinte de caldă felicitare cu urări de bine.

Fie ca Anul Nou 2006 să Vă întărească sănătatea.

Fie ca Anul Nou 2006 să Vă umple inimile de satisfacția muncii creatoare, cea aducătoare de bucurii și împliniri.

Fie ca Anul Nou 2006 să ne aducă noi succese universitare, astfel ca UTM – forjărie de intelectualitate tehnică în Republica Moldova, să capete noi străluciri atât în țară, cât și peste hotare!

La mulți ani, stimați cetățeni ai Familiei UTM!

*Rectoratul UTM,
Comitetele sindicale – colaboratori și studenți,
Gazeta UTM "Mesager Universitar".*

La Consiliul de Administrație

Un profesor educat va depune tot efortul de care este capabil pentru a preda disciplina sa cât mai productiv.

Un student educat va depune tot efortul de care este capabil pentru a însuși cât mai profund disciplinele ce i se predau – formatoare de profesie.

Pentru că ce înseamnă în fond „a fi educat”? Înseamnă a avea conștiința prezentă întotdeauna, când te întrebi: „**Fac bine ceea ce fac?**”. Și trebuie să te întrebi mereu și mereu acest lucru, pentru că e în folosul tău.

Despre educație se vorbește în analizele tot mai frecvente de la ședințele Senatului UTM. Acum iată că chestiunea s-a pus și la ședința Consiliului de Administrație, unde, precum se știe, sunt obligați să asiste decanii facultăților, persoanele cele mai responsabile de organizarea muncii educaționale în rândurile studențimii.

La ședința din 21 noiembrie 2005 Consiliul de Administrație a audiat raportul decanului FEn, dl **Ion Stratan**, prof. univ., dr., precum și rapoartele unor îndrumători de grupă (dna **Natalia Begleț**, lector-asistent, dnii **Victor Nichitin**, lector superior, **Ilie Nucă**, conf. dr.) în problema: „Organizarea și desfășurarea muncii educaționale în grupele academice ale anului I L la FEn”.

S-a văzut că munca educațională la facultatea amintită se umple de conținut din ce în ce mai mult, fapt care izvorăște dintr-o planificare expres, dintr-o intenție constantă, profund pedagogică. Exemple s-au adus multe: întâlniri cu personalități marcante din domeniul profesiei date, din cultura și spiritualitatea societății noastre. Există și o periodicitate în întâlnirile sau adunările cu părinții, pentru că, după

Educația este baza bazelor

cum dictează realitatea noastră, conlucrarea dintre cei doi subiecți educativi – facultatea și părinții – este necesară în aspectul educativ al studenților.

Biblioteca UTM își aduce obolul prin lecțiile ordonate în tema „**Bazele culturii informaționale**”, fapt care ușurează munca de căutare a studentului în oceanul informativ, astfel stimulându-l să lucreze, adică **educându-l** pe calea cea bună a muncii aducătoare de viitor benefic.

Activitățile educative ale îndrumătorilor de grupe academice sunt analizate cu regularitate la Consiliul facultății.

Mai slab stau lucrurile privind **munca educativă** în căminele studențești. La Consiliu s-a găsit necesar de a oferi un spațiu liber în clădire, unde s-ar putea organiza adunări cu studenții pentru a întreține **dialoguri educative**.

Îndrumătoarea de grupă de la FEn, dna **Natalia Begleț**, a emis ideea organizării unor **seminare psiho-pedagogice** pentru această categorie de pedagogi.

Îndrumătorul de grupă, dl **Victor Nichitin**, a insistat pe bună dreptate asupra necesității de a introduce în orar ca **obligatorii orele educative**, în grupe. Asta va disciplina și studenții, și profesorii – ordonează activitatea.

La Consiliul de Administrație au răsunat unele voci în favoarea menținerii îndrumătorilor de grupă **pe toți anii de studii la facultate**. Argumente sunt destule. Dar s-a mai spus că și plata pentru postul de îndrumător de grupă va trebui sporită. Cât va fi posibil, dar însăși faptul sporirii va sublinia în sine **atenția socială** față de munca devotată a îndrumătorului.

La chestiunea II de pe agendă a fost difuzat

„Planul de reparații capitale și curente pe parcursul anului 2006”. Dl **Pavel Spănu**, prorector pentru Serviciul Administrativ, a subliniat noutatea organizațională – **echipa de reparații** formată din 38 de persoane salarizate, care anul împrejur se va ocupa cu tot felul de reparații în marea gospodărie a UTM, este deja formată și își va începe munca imediat după Anul Nou 2006. În lucrările de reparații la blocurile de studii și cămine vor fi atrași și studenții în condiții convenabile pentru ei și pentru universitate.

Dl **Timofei Andros**, prorector pentru studii la distanță, a reamintit problema demografică ce ne așteaptă în viitor – studenții vor fi mai puțini. De aceea UTM trebuie să accentueze munca la forma de studii cu frecvență redusă și studii la distanță. În acest sens se elaborează un proiect de modificări la Regulamentul pentru forma de studii dată.

Îndrumătorul de grupă

Victor Nichitin – pedagogul

Domnul Victor Nichitin, lector superior, inginer la Catedra “Bazele Teoretice ale Electrotehnicii”, FEn, este un veteran al UTM. Activează din momentul fondării Universității Tehnice, din îndepărtatul an 1964.

Este un mare noroc pentru studenți să aibă în față nu doar un profesor, ci și un bun prieten, un pedagog. Domnia sa este gata oricând să-ți răspundă la o întrebare de viață care te frământă sau să-ți ofere o consultație ce ține de electrotehnică. Tocmai de aceea, întâlnirea cu îndrumătorul de grupă dl **Victor Nichitin**, te predispoaze numai decît la cugetări filozofice.

Funcția de îndrumător de grupă este absolut necesară într-o instituție de învățămînt superior, ne spune, pe drept, dl **V. Nichitin**. Doar prin contactul studentului cu profesorul, prin discuții, expuneri de opinii, studentul poate obține experiență de viață. Cunoștințe privind modul de viață, formarea personalității în general, dar și a specialistului în domeniu

Venind dintr-o familie de intelectuali, mama – învățătoare, iar tatăl – agronom, dl **Nichitin** a avut respectiv și o pregătire de viață adecvată. Dragostea față de carte, față de oameni i-a fost cultivată și în sânul familiei, și pe băncile școlii. Dascălii i-au cultivat și i-au cimentat la rândul lor sentimentul civic. Aceste calități îl ajută pe îndrumătorul de grupă **Victor Nichitin** să dezvolte calități umaniste la studenții săi, să-i organizeze și să-i provoace la conlucrare și colaborare.

Grupa dlui **Nichitin E-054 (Energetică)**, anul I, este încă destul de slăbuță în ceea ce privește studiile. Cu părere de rău, aceasta este o caracteristică evidentă pentru grupele constituite în majoritate din absolvenții școlilor medii. A mai trecut însă prin asemenea practici dl **Nichitin**. Munca migăloasă depusă zilnic, discuțiile particulare și întâlnirile la orele educative au fost întotdeauna de folos. Și în anii precedenți când începutul nu părea promițător, depunea toate eforturile ca până la urmă să ridice nivelul reușitei, să depășească factorii negativi ai restanțelor, să pună, într-un cuvânt, grupa pe picioare.

Cum reușește dl **Nichitin** să formeze la studenți anumite trăsături civice? Desigur prin organizarea punctuală (o dată pe săptămână) a orelor educative, la care se dezvoltă anumite subiecte de viață universitară. Prin discuții particulare cu monitorul grupei privind metodele de influențare și corectare a unor aspecte educative. Prin discuții particulare cu studenții restanțieri și

cu cei care nu frecventează sistematic orele. De asemenea, prin îndemnul de a vizita din când în când teatrele, muzeele. Prin adunările cu părinții, sau convorbirile telefonice cu ei, prin scrisori la părinți...

Dl **Victor Nichitin** subliniază ideea justă că mult depinde și de studentul însuși. Dacă acesta are intenția de a avansa, are deja formate anumite deprinderi de lucru, are respect față de profesor, de specialitatea pe care și-a ales-o, totul merge bine. Un rol foarte important al nostru, spune îndrumătorul, este cel de ai învăța pe studenți să învețe. Le cultiv mereu studenților ideea că studiile se fac nu doar în timpul orelor la universitate, ci mereu și oriunde – la bibliotecă, la calculator, în laborator, acasă. Un student adevărat trebuie să aibă permanent curiozitatea cunoașterii.

Experiența de viață, cunoștințele, deprinderile, au o semnificație deosebită în succesul muncii pedagogice. Toate rezultă dintr-o profundă dragoste față de profesie. “Să fii pedagog” a fost țelul și destinul dlui **Victor Nichitin**. Totodată, munca depusă pe tărâmul pedagogic mai bine de patru decenii îl face să rămână pentru fiecare dintre noi un om modest, și prin aceasta valoros pedagog.

Aspecte sociale

UTM aduce noi locuințe pentru colaboratori

La mijlocul lui noiembrie a.c. în campusul UTM „Râșcani” era o forfotă dintre cele care cam rar se văd în ultimii ani. Lângă blocul de 11 etaje din strada Studenților, 1 lumea aștepta agitată momentul solemn de înmănare a **cheilor și certificatelor de proprietate**.

Cheile noilor 62 de apartamente – prima tranșă a blocului – pentru profesori, ingineri, alte categorii de lucrători de la UTM.

Bucuria momentului se citea ușor pe chipurile noilor locatari pentru că în criza de locuințe pe care o avem astăzi în Chișinău, lucru știut, aici noile apartamente mai aveau și marele avantaj de a fi fost și ieftine. Ieftine cam la jumătate de preț față de cât ar fi trebuit să coste. Vorba e că în cazul dat a fost dusă la bun sfârșit o clădire care de fapt era înălțată ca pereți. Acum deci s-au atașat la etaje balcoane, s-au instalat rețelele ingineresti, s-au tencuit pereții. Lucru destul, dar nu chiar ca de la „zero”.

Dl **Ion Bostan**, rectorul UTM, care a deschis solemnitatea, a menționat în mod special că acest bloc, deși construit pe teritoriul campusului UTM încă în anii sovietici, nu era considerat ca aparținând Universității Tehnice. El aparținea Primăriei Chișinăului. Dar rectoratul UTM a dus tratative cu Primăria cu argumentele convenite, astfel că primăria, inclusiv dl **Vasile Ursu**, pe atunci viceprimar, iar acum primar - general interimar al Chișinăului (dlui asista la solemnitatea despre care vă relatăm) și acest bloc cu 11 nivele a fost trecut la balanța UTM. Prin urmare, prin străduința rectoratului și a Comitetului sindical-colaboratori s-a reușit să se aducă această rază de bucurie mai ales pentru **tinerii profesori și specialiști** de la UTM – 62 de locuințe cu un preț redus esențial.

Orientarea socială a UTM, precum subliniau dnii **Ion Bostan**, rectorul UTM și **Ion Pocaznoi**, președintele Comitetului Sindical-colaboratori, este de a întineri corpul didactic, or acest lucru poate fi realizat și prin fundamentalul factor – **locuința**.

Vom menționa în acest context că la UTM actualmente se află în construcție, în același campus „Râșcani”, încă **4 blocuri de locuințe pentru cadrele didactice** ale universității, fapt ce vorbește despre faptul că **orientarea socială** a întineririi corpului profesoral și ingineresc se aplică încredător în realitate.

O altă aripă a aceluiași bloc cu 11 nivele revine

studenților. Aici va fi încă un **cămin studențesc**, astfel lărgindu-se în continuare posibilitățile de satisfacere a cererii masive pentru locuri în cămin, dat fiind că la UTM în fiecare an contingentele de studenți noi, care tind spre inginerie, cresc și cresc...

Lucrările la aripa blocului dat pentru viitorul cămin continuă cu destulă perseverență, astfel că degrabă vom avea o nouă **bucurie socială** la UTM – inaugurarea unui nou cămin studențesc.

Plugușorul UTM – 2006

În ceată s-au mai găsit

Oameni vrednici înzecit:

Don prorector, Pavel Spânu,
A lui frate Constantinu -
Decan foarte talentat
Se pricepe la... arat
Ș-ale sale fete multe,
Ce știu pâinea să frământa,
Viața să ne o ridice,
Nu-i așa? Zi, măi voinice!

A fost domnul Amariei

Cu subceata lui prea vie:

A fost domn Efim Bejan -
Ară bine an de an.
Doamna Gârlea și cu ele
Toate doamne frumoșele;
Domnul Ursu cu ai săi,
Maică dragă,... cât scriu ei,
Scriu, deci ară ne-ncetat:
Brazdă lată... semănat -
Boabe de grâu "pană sură" -
Planuri cu mică uzură
Ca în anii care curg
(Ajută-ne Demiurg!)
Să răsară roade bune...
Ingineri - mii ca-n minune

În ceată și alți decani

Se află de ani și ani.

Iată-l e domnul Stratan

Cu-ai săi energeticieni avani
E și don Andronic, frate,
Cu-a sa bravă facultate.
Don Grozavu cu FUA,
Nu se teme a lua
Taurul de coarne-ndat
Să are neîncetat.
Domnul Toporeț aburcă
Sacu-n spate și se urcă
Pas cu pas pe înălțime
Cu studenții mii - mulțime,
Să arunce boabe ca
Să crească... Botanica
Cu clădiri - una și alte
Mai frumoase, mai înalte
Înalte... chiar pân-la cer
(...Va-nțelege cel cu fler).
Gluma-i glumă, dar să știți
La FCGC găsiți
Semnele trudei adânci,
Ce mai glume dar atunci.

Fosta-n ceată don Țurcan

Om de istov... ca și-n an
Toată lumea lui, se știe,
Trage la... economie,
Ce-i drept, ... numai pe hârtie,
Dar asta-i mai mult... de-o mie:
Căci... hârtia-i carte-minte,
Pe când mia te cam minte:
Uite-acum se cheltuiește
Și rămâi... coadă de pește.
Cu știința - carte - minte
Însă mergi tot înainte
Și poți face alte mii
De cu zori... pân-la chindii.
Hai să ne oprim aici,
Obosita-am doar, ce zici,
Dar vom da din clopoței
Și-n cor vom ura cu... hă-ă-ăi!

Ceata-i mare... cu "Râșcanii"

Vin și de-acolo decanii.

Este vorba de Ion,
(Cine este acest domn?)
Domnul Balmuș cu-al său FCIM,
Vrea, desigur... să-l cinstim
Sigur cinste îi vom da,
Merită doar, nu-i așa?
Cea mai mare facultate,
Dă-le, Doamne, sănătate
Să ajungă sus și tare
Aici... sau peste hotare.
Don Musteață e și el
În ceata lui... Bostânel
E cu facultatea sa
Scurt noi zicem FTMA,
Ară, seamănă în ploaie
Și rodesc succese-o droaie,
Filieră Francofonă -
Complemente - câte-o tonă.
Printre-ai noștri profesori
Lucrează francezi din zori,
"Masterat European" -
Altul și-altul an de an...
În ceată-i și don decanu,
Nume neaoș - Cartoțeanu
Împreună-i cu ai săi
(Aici mai mult - bravi flăcăi!)
Brazda pot s-o trag-adânc,
Cât e paiul de pârâng,
Au tășuri de cioplit
Covată de plămădit,
Colaci mari că se vor coace

"Fa Marie, vino-ncoace!"

Așa în popor se spune
Deci înseamnă - toate-s bune.
Cu ai săi și domnul Toca
Vine de la Cioca-Boca,
Vine pentru hăitură
Știe c-o să ia... friptură,
Noi i-om da și colăcei
Și nuci multe, dacă vrei,
El le merită pe toate
Căci... la Tokyo, nepoate,
Are absolvenți la lucru,
Deci "ceva" e înlăuntru,
"Ceva" brazdă-calitate
Ar-adânc la facultate.
Hai și-aici cu zurgălăi
Să zvâcnim din inimi... hă-ă-ă-ăi!

Cum vedeți, o ceată mare

Mii studenți și dascăli, care

Pot să țină plugul bine
Și-ndrumați cum se cuvine
De cel rectorat mintios
Au bătut bilanț frumos.
Mai întâi, acel Proces
"Bologna", toți îl numesc:
Planuri refăcute-n cicluri
Toate puse-n multe... plicuri
60 de credite știți -
Veți lua pe an... cumiști:
"Cumiști" deci "cu străduință",
Dacă vreți s-aveți știință
Și-ncă și mobilitate
Prin țări multe avansate.

Și-nc-o cerere-n Senat

Pentru toți a răsunat:

La catedre să avem...
Reciclări să dezvoltăm:
Cadre din producție
(Multe... prin deducție)
Vor veni aici la noi
Pentru cunoștințe noi,
Vor da bani... pentru cultură
Ș-om avea... infrastructură -
Modernă aparatură
Pentru orișice... sudură!
Sudură-ntre facultate
Și producțiile toate.
Altă cale nu există,
Numai așa se... subzistă!

Înc-o brazd-adânc, mănoasă

O tragem și va fi... grasă!

E vorba de masterat
El promite... bun arat.
În subtext "întinerire",
Căci așa e prea subțire:
Peste tot de-acu mulți ani
Chemăm iar pe veterani
Ei ne vin în ajutor,
Dar ne zic chiar cu umor,
"Aveți tineri? Intre-n joc,
Că s-avem și noi noroc
Și să ne mai hodinim,
"Viitorul"... să-l gândim!"

Ceata mare "UTeMe"

Ar ura încă hei-he...

Dar "se teme" de-serat -
Pe-ntuneric... ce arat?!
Ar fi bine să oprim
Dar stați, ia... să chibzuim!
Mai e una - "cu proiecte",
... Granturi, granturi - în pachete.
Doar știți bine că-i o sursă
Sume mari în torbe-aduse.
Universitatea poate
Să lucreze ca pe roate,
Să facă proiecte multe
Doar avem puteri... adulte,
Deci, băieți, lucrați aici
Trageți brazda ca la brici.
Și-ți vedea ce vom avea
Dacă proiecte veți da.

Plugu-acuma îl oprim,

Putin să ne hodinim,

Reciproc să ne urăm
An cu roade să avem,
Roade-n cap, roade-n stomac:
S-aveți nu doar... un colac
Ci o mie și mai mulți,
Căci sunteți morali și culți,
Și-nc-un car de sănătate,
În inimă - bunătațe,
Iubire... cu excedent
Fără "teren" ... aferent!
Căci iubirea cea curată
Învârte Planeta toată!...
Fiți cu toți vrednici flăcăi
Și urați-urați cu... hă-ă-ăi!

A urat "Mesager Universitar"

Ministerul a ieșit la târg

Pe 30 noiembrie a.c. Ministerul Educației, Tineretului și Sportului, împreună cu Sindicatul „Solidaritate”, a organizat „Târgul profesilor și a locurilor de muncă”. Pentru prima dată o astfel de acțiune. Ieșirea la târg a ministerului de resort este un fapt benefic, această activitate devenind, să zicem așa, oficializată. Ministrul, dl Victor Țurcan, a subliniat în deschidere importanța majoră a celor doi factori esențiali ai economiei naționale - instituția de învățământ profesional - pregătitoare de cadre și agentul economic statal sau privat - solicitant de cadre.

Ca reprezentant al Guvernului, ministrul a accentuat necesitatea imperioasă a datoriei agenților economici de a investi fonduri în învățământul profesional pentru a ridica rapid calitatea pregătirii cadrelor de muncitori, specialiști, precum o cere modernizarea economiei republicii, adică precum cer

agenții economice înșiși.

Cuvinte bune și adevărate în chemarea ministrului, numai că chemările, precum se știe, rămân fără efect, pentru că în economia de piață legile trebuie să reglementeze totul. E cazul ca să se elaboreze o lege, precum este și în Occident, care să oblige agenții economice, fie de stat, fie privați, să defalcheze în fiecare an un anumit procent de finanțe în folosul învățământului profesional de toate gradele, de la care acești agenți economici iau absolvenți. Legea atunci ar asigura aceste investiții, de care are nevoie învățământul profesional pentru a-și ridica mereu infrastructura.

Ideea acestei legi plutește în aer, a fost exprimată deja, iar acum că și Ministerul Educației atinge problema investițiilor de la agenții economice, credem că și proiectul de lege despre care vorbim este pe aproape.

Târguri ale profesilor și locurilor

de muncă până acum s-au mai organizat la inițiativa diferitelor firme private. Asemenea târguri se organizează deja cu regularitate al treilea an la rând și la UTM. Dar toate au loc prin lunile aprilie-mai, adică în pragul absolvirilor din iunie, când tinerii cu diplome de specialist trebuie să vină la... angajator. Tot pe atunci și angajatorul așteaptă să-i vină noii tineri specialiști, pentru că atunci doar este timpul... diplomelor.

La târgurile acelea din aprilie-mai vin și diplomații, vin și angajatorii și... fac cunoștință. Cine ești dumneata, diplomant - tânăr specialist? Există un SV cu text destul de detaliat, care arată: specialitatea (specializarea), ce discipline a studiat, cu ce note, unde a făcut practica, ce vârstă are, starea socială etc. Dar cine ești dumneata, dle angajator? Și el răspunde cu documente concrete care e locul de muncă, ce volum, ce direcție, ce con-

diții de salarizare, de trai etc., etc.

Mă rog, e târg. Și dacă „bat palma” cei doi - absolventul și angajatorul - efectul dorit s-a produs.

Dar în cazul târgului, organizat în luna noiembrie de ministerul de resort, acest efect de angajare concretă, reală a absolventului la un loc de muncă nu s-a produs. A fost doar o expunere de intenții la tribună.

Vorbe. S-a vorbit despre importanță. Dar ce efect va avea această „importanță” rămâne de văzut pe la primăvară, în aprilie-mai, când instituțiile și angajatorii vor organiza deja târgurile propriu-zise.

Și totuși e bine că însuși ministerul a ieșit, cum se spune, la târg, pentru că el ca autoritate a statului pune un accent solid în formarea opiniei publice.

Pe viitor credem că ar fi bine ca ministerul să mute timpul târgului tocmai la momentul „fierbinte” - primăvara, la absolvire.

Studiați cartea

Roboți pentru... studenți

Un colectiv de autori de la UTM (Stoicev P., Bunescu M. – Catedra „mașini și Sisteme de Producție”; Botez I. – vicedirector pentru practica studentescă, „Etalon”; Botez A. – Catedra „Geometrie Descriptivă și Desen”) a scos recent de sub tipar manualul „Automatizarea proceselor în mașini și sisteme de producție”. Cartea este destinată studenților pentru proiectarea de an, de diplomă, precum și pentru pregătirea dărilor de seamă pentru practicile tehnologică, constructivă și de diplomă.

În producția tehnică se constată reducerea permanentă a timpului de realizare a pieselor, paralel cu complicarea construcției lor și a lărgirii considerabile a nomenclatorului pieselor fabricate. În legătură cu aceasta, apare o problemă foarte importantă a fabricării producției – asigurarea unei înalte flexibilități a utilajelor productive și, ca rezultat, a modificării rapide a produsului realizat.

Creșterea flexibilității producției se poate atinge prin folosirea utilajelor rapid reglabile și a mijloacelor programabile de deservire (roboți industriali). Robotul industrial (RI) reprezintă un sistem mecanic cu aspect uman, capabil să execute activități specifice omului sau în manieră umană.

În funcție de arealul de utilizare, roboții se împart în industriali, informativi și domestici (canici).

RI este o mașină automată reprogramabilă care execută funcții variate (încărcare-descărcare, transport, dirijare, înșurubare, nituire etc.), specifi-

ce omului, în procesul de producție. RI este compus din manipulator, sistem de dirijare, sistem de alimentare. Manipulatorul constă din carcasă, braț și efector. Efectorul execută funcțiile corespunzătoare în procesul de realizare automată a producției. Efectoarele se divizează în trei grupe:

- prehensoare sau mecanisme de apucat, care execută operațiile auxiliare ale procesului de producție (încărcarea-descărcarea pieselor și semifabricatelor);

- scule tehnologice care execută operațiile tehnologice principale (sudarea, vopsirea, înșurubarea, nituirea, presarea etc.);

- mecanisme complexe care execută și operațiile principale, și pe cele auxiliare.

În producție se pot utiliza roboți staționari și roboți mobili. Roboții staționari posedă anumite capacități de manipulare și o zonă fixă de deservire. Roboții mobili se pot deplasa pe suprafața solului în diferite direcții.

În timpul de față savanții din domeniul roboticii optimizează problema propulsoarelor roboților mobili. Ce propulsoare trebuie să aibă roboți imobili? Cu roți, cu șenile, cu roți pășitoare, pe pernă magnetică, pe pernă de aer sau poate pe picioare (pedipulari)?

În prezent în laboratoare se experimentează diferite construcții de roboți pedipulari, care au unele priorități față de alți roboți mobili.

În fața constructorilor de roboți sunt puse multe sarcini nerezolvate, una dintre care este: câte picioare trebuie să aibă un robot pedipular – unu,

doi, șase sau poate mai multe?

La soluționarea acestor probleme specialiștii deseori se adresează naturii, care propune diferite variante de rezolvare. Însă la problema dată natura nu are o rezolvare unică.

Omul și păsările pășesc pe două picioare, animalele aleargă pe patru, gândacii și păianjenii se mișcă pe 6-8 picioare, iar miriapodele – chiar pe mai multe. De ce?

Specialiștii în domeniul roboticii se bazează pe legile fizicii. În primul rând, robotului trebuie să-i fie asigurată stabilitatea echilibrului în mișcare. Legea fizicii prevede că robotul mobil nu se va răsturna, dacă centrul de greutate va fi concentrat în interiorul poligonului de sprijin.

Specialiștii în domeniul roboticii au de rezolvat și alte probleme din domeniul mecanicii, fizicii, electronicii etc.

În manual sunt prezentate diverse efectoare ale manipuloarelor și calculele lor: mecanice, pneumatice, vacuum, cu membrane elastice, cu jet de aer, magnetice.

La pregătirea cărții au fost folosite vreo 10 brevete de invenții executate de autori împreună cu studenții de la specialitățile FIMM, FIMCM.

Studenții, inginerii, profesorii au la îndemână un material didactic prețios, care va contribui la sporirea nivelului de automatizare a proiectelor de diplomă și de curs.

BOTEZ, prof. int., dr., vicedirector al uzinei UTM „Etalon”

Educație

„Studentus incoruptus”. Fenomenul corupției în instituțiile de învățământ superior din RM. "Cod de conduită universitară"

Pe 29 noiembrie a.c. în sala Senatului UTM s-a desfășurat o fierbinte „masă rotundă” a studenților de la UTM, USM, ASEM și alte universități.

Genericul: „**Codul de conduită universitară: instrument de asigurare a calității învățământului superior**”.

Organizatori: Biblioteca UTM și Grupul de inițiativă a programului „Studentus incoruptus”.

E natural că trezește curiozitatea acest termen nou... necunoscut, deși înțeles - „Studentus incoruptus”. Este denumirea unui program inițiat de așa numitul Colegiu Invizibil cu sediul la Budapesta, organizație preocupată de multiplele aspecte ale vieții universitare din diferite țări, inclusiv, se înțelege, din RM. În programul „Studentus incoruptus” sunt atrași studenți și tineri profesori de la UTM și din alte universități, la care s-a asociat, cu foarte bun folos, și **Biblioteca UTM** în persoana directoarei, dna **Zinaida Stratan**.

Programul „Studentus incoruptus” este susținut financiar de Fundația „Soros-Moldova”.

La „masa rotundă” din 29 noiembrie persoanele care lucrează în cadrul programului „Studentus incoruptus” au adus în discuție rezultatele unei cercetări sociologice foarte laborioase și actuale, aplicate pe parcursul anului 2004 în zece universități și pe un eșantion de 1200 de studenți din RM. Cercetarea s-a numit „**Fenomenul corupției în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova**”.

La „masa rotundă” a expus aceste rezultate studentul dl **Dumitru Ionașcu** de la FIEB, UTM.

S-au demonstrat date statistice multe, care, fără îndoială, trebuie să ne pună pe gânduri, să ne mobilizeze pentru a le contracara pe toate căile posibile. Și tot într-o cât mai mare măsură, dacă dorim să îmbunătățim viața sub toate aspectele.

Iată unele din aceste date statistice:

- 76,7% din studenți au cunoștință despre posibilitatea de a fi admiși în mod ilegal la universitate;

- 13.000 de studenți din RM s-au aflat în situația de a da mită la examenul de admitere. 6000 dintre ei au acceptat oferta. Mita pentru anii de studii 2000-2004 se estimează la 1.300.000 de dolari SUA;

- 58,4% din respondenți cred că colegii lor care au un loc în cămin au dat mită sau au făcut o favoare unui membru al administrației pentru a obține acel loc;

- 28% din studenți au dat mită cel puțin o dată pentru examen sau notă;

- 31,9% din studenți au cumpărat o carte de a profesorului drept condiție de a lua examenul;

- 90,75% din respondenți cred că manualele procurate la insistența profesorului nu au fost de folos;

- studenții consideră copiatul: acceptabil – 31,8%; total acceptabil – 10,1%, total inacceptabil – 2,0%;

- 67% din respondenți ar copia, dacă ar fi siguri că nu vor fi prinși;

- 79,2% din studenți nu cunosc care sunt sancțiunile pentru un student care dă mită unui profesor;

- 75% din studenți nu cunosc care sunt sancțiunile pentru un profesor care ia mită etc., etc.

Sigur că datele statistice, precum se știe, sunt aproximative, însă problema oricum există, fiind evidențiată de aceste date în toată goliiciunea ei, cum s-ar spune. Nu în zadar această problemă a răzbătut tocmai în rândul studenților.

Corupția, desigur, e o problemă de etică, de morală. A fost logică deci elaborarea unui „**Cod de conduită universitară**”, care sub formă de proiect a și fost pus în discuție la „masa rotundă” amintită.

„Codul” este o lucrare foarte laborioasă, prevede punct cu punct o mulțime de aspecte ale comportamentului la omul civilizat, inclusiv, se înțelege, în cadrul universitar. „Codul” enunță reguli de bună purtare și pentru studenți, și pentru profesori, preceptele sunt formulate într-un limbaj intelectual susținut cu finețe pătrunzătoare sub aspect moral și logic. Iată, de exemplu, cât de bine sună unele formule despre esența „Codului”: „**Reprezintă un contract moral între studenți, profesori, personalul administrativ și comunitatea universitară ca întreg, contribuind astfel la coeziunea membrilor universității... Corelează relațiile pur contractuale cu încredere, atașament și responsabilitate... Protejează membrii universității de comportamente nedrepte, necinstite sau oportuniste și furnizează un model de comportament... Permite existența unui cadru normativ pentru cazurile nesupunerii față de deciziile neetice**” etc.

„Codul” este voluminos – vreo 20 de file la computer cu reguli divizate pe capitole și subcapitole de felul: „Meritul”, „Profesionalismul”, „Dreptul la studii de calitate”, „Onestitatea și corectitudinea intelectuală”, „Transparența”, „Responsabilitatea”,

„Bunăvoința și grija”, „Dreptul la confidențialitate”, „Principiul nediscriminării și egalității de șanse”, „Conflicte care decurg din rolurile multiple”, „Corupția”, „Tentativa de corupere”, „Plagiatul”, „Hărțuirea”, „Hărțuirea sexuală”, „Comportamentul insultător”, „Proceduri de sancționare – Consiliul de Etică”, „Procedura de rezolvare a sesizărilor / reclamațiilor” etc., etc.

În discuțiile la „masa rotundă” au participat mulți studenți, prodecani pentru educație de la UTM, de la alte universități.

Se înfiripă un nucleu de studenți și profesori cu orientarea etică justă și el va antrena un curent constructiv în viața universitară. Despre el vom scrie încă nu o dată, îl vom susține.

HOTĂRÂREA Senatului U.T.M. din 22.11.2005

Cu privire la decernarea premiilor Senatului pe a.u. 2004/2005 la compartimentele 2.1, 2.2, 2,3 și 2.7.

În baza deciziei Comisiei de decernare a premiilor Senatului U.T.M. prezentate de președintele Comisiei permanente a Senatului, prof. univ. I. Samusi, în urma discuțiilor pe marginea acestui raport, Senatul hotărăște:

1. A decerna premiile Senatului U.T.M. pe anul universitar 2004-2005 la compartimentele 2.1, 2.2, 2,3 și 2.7 următorilor competitori:

Compartimentul 2.1 "Laureat al anului universitar 2004-2005 în domeniul activității didactice".

Numele, prenumele, titlul didactic și științific	Catedra, facultatea	Gradul premiului
1. STURZA Rodica, conf. univ., dr.	Cat. Chimie FTMIA	Premiul de gradul I, 3000 lei și diplomă de gradul I
1. SALAMATOV Svetlana, profesor, consultant, dr.	Cat. TCȚT FIU	
2. CARTOFEANU Vasile, conf. univ., dr., decan	Cat. UTI FIMM	Premii de gradul II, câte 1500 lei și diplome de gradul II
3. STOICEV Petru, conf. univ, dr hab.	Cat. MSP FIMCM	
1. ȚURCANU Nicolae, conf. univ, dr. decan	Cat. EMC FIEB	
2. GÎSCĂ Vasile, conf univ, dr	Cat. Calculatoare FCIM	Premii de gradul III, câte 800 lei și diplome de gradul III
3. ȘESTACOV Tatiana, conf. univ, dr.	Cat CPAE FRT	

Compartimentul 2.2. Laureat al anului universitar 2004/2005 în domeniul activității didactice începătoare

Numele, prenumele, titlul didactic și științific	Catedra, facultatea	Gradul premiului
1. GORDELENCO Pavel, conf. univ. dr.	Cat. MSP FIMCM	Premiul de gradul I, 1500 lei și diplomă de gradul I
1. MALCOCI Marina, lect. sup. dr	Cat.MTCP FIU	
2. CILOCI Rafael, lect. sup dr.	Cat. EMI FIEB	Premii de gradul II, cite 800 lei și diplome de gradul II
3. ZIDRAȘCO Tatiana, lect. Sup	Cat. ILMA FCIM	
4. PĂDURE Olivian, lect.sup. dr.	Cat. TA FIMM	
1. LIPCEANU Leonid lect. superior,	Cat. TLC FRT	Premii de gradul III, cite 500 lei și diplome de gradul III
2. NAVAL Daniela , lect. superior.	Cat. TMC FUA	

Compartimentul 2.3. "Cel mai bun manual (curs universitar) al anului universitar 2004/2005

Denumirea manualului , autorii	Catedra, facultatea	Gradul premiului
1. Curs de analiză matematică, volumul 3, manual Autor - ȘCERBĂȚCHI Ion, conf univ, dr.	Cat. matematică FIMM	Pemii de gradul I, cite 3000 lei și diplome de gradul I
2. Робототехника. Iscustvenii intelect, manual. Autor – MARDARE Igor, conf. univ, dr. șef catedră.	Cat CPAE FRT	
1. Echipament electric și electronic pentru autovehicule, curs universitar Autor JOMIRU Vasile, conf. univ. dr.	Cat. TA FIMM,	Pemii de gradul II, cite 1500 lei și diplome de gradul II
2. English for mechanics, Methodical elaboration Autor Ciumac-Plămădeală Ludmila, lect. sup.	Cat. Limbi Moderne FTMIA	
1. Germana pentru începători, manual. Autori: BARANIUC Boris, conf. univ., dr. COJOCARI Oxana, lect. univ. GHEȚU Ninel, lect. univ.	cat. ILMA FCIM	Pemiu de gradul III, 500 lei și diplomă de gradul III

Compartimentul 2.7. "Cel mai bun student al anului universitar 2004/2005

Numele, prenumele	Grupa academică	Facultatea	Gradul premiului
1. OȚEL Victor 2. LUȘMANSCHI Dorina 3. IUSTIN Sebastian 4. BERNIC Daniela, 5. VUTCARIOV Vera, 6. USTUROI Alina	gr. MAIA 021 gr. DI - 031 gr. SOE - 021 gr. FFT-011 gr. ACGV-931 gr. EMC -015	FIMM FIMCM FRT FTMIA FUA FIEB	Pemii de gradul I, câte 700 lei și diplome de gradul I
1. JALBA Constantin, 2. NEDIN Elena, 3. SURUGIU Vitalie, 4. COZMA Cristina, 5. POCAZNOI Diana, 6. MEREACRE Andrei 7. VATAMANIUC Andrei 8. PASCARU Daniela	gr. IMT-031 gr. TLC-022 gr. TLC - 045 gr. TP-021 gr. FFT-031 gr. ACGV-031. gr.ARH-001 gr ACGV-931	FIMM FRT FRT FTMIA FTMIA FUA FUA FUA	Pemii de gradul II, câte 500 lei și diplome de gradul II
1. SICORA Oxana, 2. VÎRLAN Mihail, 3. OPREA Olga, 4. CEPOI Igor, 5. PLĂCINTĂ Svetlana, 6. NAZAROV Olga, 7. MOROZ Alina 8. CORȘAC Elena	gr. TRI-031 gr. TA - 21 gr. IMT-043 gr. SER-41 gr. TCR-011 gr ARH-001 gr ARH- 003 gr. ARH -003	FIMM FIMM FRT FRT FTMIA FUA FUA FUA	Pemii de gradul III, câte 400 lei și diplome de gradul III

Președinte al Senatului U.T.M., acad., prof. univ. Ion Bostan
Secretar științific conf. univ., dr. Ion Drobencu.

Catedră de pedagogie la UTM?

Se poate și cred că trebuie să răspundem afirmativ la întrebarea pusă în titlul acestui articol. Cine predă, învață, evaluează, educă este pedagog, or, acest lucru se efectuează și la Universitatea Tehnică din Moldova. Cu toate că este o universitate cu profil tehnic, procesul educațional și într-o universitate nepedagogică comportă în sine o anumită tehnologie, cunoașterea cât mai bună a căreia sporește nivelul de reușită a studenților, iar în ultimă analiză o pregătire mai calitativă profesională și civică a tinerilor specialiști. Această pregătire este determinată de necesitatea pedagogizării permanente, adică a formării competenței de dezvoltare continuă. Punându-se accent pe prezența competențelor profesionale cadrele didactice universitare trebuie să-și îmbogățească permanent cunoștințele și capacitățile în domeniul formării la studenți a atitudinilor pozitive față de învățarea profesiei.

În rândurile corpului didactic al universităților se încadrează în fiecare an noi și noi tineri lectori. Aceștia realizează procesul educațional, predându-și materiile în aulele studentești, pe baza unor precepte pedagogice concepute în mare măsură prin intuiție proprie. Lor însă le-ar fi de mare folos cunoașterea științifică a preceptelor pedagogiei universitare, or, acest deziderat poate fi atins printr-un anumit studiu, printr-o anumită instruire teoretică.

Iată de ce credem că la Universitatea Tehnică din Moldova cu un colectiv pedagogic enorm de mii de persoane inclusiv mulți tineri pedagogi ar fi binevenită înființarea unei Catedre de Pedagogie Universitară.

Vin deci cu o asemenea propunere și cred că ea va găsi un ecou pozitiv în rândul factorilor de conducere de la UTM și totodată și în rândurile corpului didactic. Îmi dau seama desigur că organizarea unei asemenea catedre nu e o sarcină ușoară, dar o vorbă populară "Ochii sperie, dar mâinile bucură" e plină de adevăr, căci dacă te pornești undeva, numaidecât ajungi.

Virgil Mândăcanu, prof. univ., dr. hab. în științe pedagogice

Știri de la facultăți

FIEB. Cercul „Tinerii manageri”

Dl **Nicolae Țurcanu**, decanul FIEB, ne-a relatat că în cadrul facultății și-a început activitatea Cercul „Tinerii Manageri”. Inițiativa aparține atât studenților, cât și profesorilor. Conducătorul cercului din partea studenților este **Dumitru Ionașcu**, anul II U, dlui fiind și redactorul ziarului facultății „Econom X”, iar din partea profesorilor – decanul, dl Nicolae Țurcanu.

Scopul cercului „Tinerii Manageri” constă în studierea aprofundată a problemelor teoretice a managementului și familiarizarea practică în problemele de gestionare cu care se confruntă agenții economice, inclusiv organizațiile publice de stat, între care și UTM.

Membri ai cercului sunt studenți din toți anii de studii. În cadrul cercului se organizează lunar conferințe științifice. Bunăoară, în luna septembrie a.c. a fost organizată o conferință cu genericul „Ingineria economică în contextul integrării europene”. Dl Țurcanu a susținut un raport axat pe orientarea studiilor în contextul Procesului Bologna și a răspuns la întrebările studenților. Aceștia au apreciat rezultatul conferinței, propunând următoarea temă „Studiile de elită la FIEB”, care a avut loc pe 26 octombrie 2005.

FTMIA. Profesoara franceză

Timp de o săptămână studenții de la Filiera Francofonă „Tehnologii Alimentare” au avut ocazia să asiste la un ciclu de prelegeri prezentate de dna **Annie Leszkowicz**, profesor în Toxicologie și Securitate Alimentară la Școala Națională superioară agronomică din Toulouse, Franța, Expert European în domeniul Protecției sănătății și a consumatorului.

În cadrul prelegerilor au fost integrate rezultatele cercetărilor personale efectuate în domeniul prezenței în alimente a micotoxinelor – produse toxice ale ciupercilor microscopice și a efectelor nocive asupra organismului. Cooperarea cu dna Leszkowicz se fructifică și prin conducerea în cotutelă a doctoranzilor din Moldova. Astfel, actualmente în grupul de cercetare condus de dna Leszkowicz își efectuează studiile de doctorat absolventul Filierei Francofone **Mariana Tozlovanu**. Dna Leszkowicz a menționat pregătirea profesională și lingvistică de calitate care i-au permis Marianei să se integreze facil în colectivul internațional al laboratorului. În curând dna Leszkowicz va fi gazda profesoarei de la FTMIA dna **Eleonora Dupouy**. Obiectivul stagiului este perfecționarea cursului de Toxicologie și Securitate alimentară.

FIMCM. Va fi Masterat European la TCM?

ție a Concursului Internațional de Fizică din Indonezia a elevilor de până la 15 ani, participanții noștri au obținut 2 medalii de argint. Pentru acest an s-au înscris deja 5 participanți.

Totodată, o problemă stringentă este asigurarea cu cadre didactice la fizică în învățământul preuniversitar.

În referatele „Unele aspecte ale studierii fizicii în învățământul preuniversitar” (dl **Mihail Marinciuc**, prof. univ., dr.) și „Fizica: locul ei în școală și la facultate” (dl **Mircea Colpajiu**, conf. univ., dr.), a fost pusă în evidență lipsa utilajului în școli, dar și ideea de a dezrădăcina „teoria” că fizica este un obiect dificil și complicat.

Dl **Alexandru Rusu**, conf. univ., dr., Catedra Fizică, a realizat o incursiune asupra faptului cum se îndeplinesc lucrările de laborator, lucrările practice și experimentale demonstrative la mecanică în ciclul liceal și gimnazial. Dlui a subliniat că pentru fizică este necesar de a se acorda 50 la sută din timp experimentelor - pentru o înțelegere mai profundă a acestora. Din păcate, în majoritatea școlilor predomină „fenomenul” neutilizării laboratoarelor.

În final, dl A. Rusu a prezentat un aparat modern de măsurare capabil să efectueze multiple studii și verificări.

Ulterior, simpozionul „Fizica în procesul de instruire” și-a continuat lucrările în cele două secții: „Secția profesorilor de fizică” și „Secția studenților, masteranzilor și doctoranzilor”.

Dl **Sergiu Mazuru**, șeful catedrei „Tehnologia Construcției de mașini”, conf., dr., ne informează că s-a depus un proiect pentru Masterat European de 1,5 ani, adică de 90 de credite academice. La anii 3-4 până la licență se vor aduna 30 de credite paralel cu studiile în grupele de elită (acestea învață în afara orarului – sâmbăta), iar 60 de credite la anul 5 – propriu-zis masteratul. În acest proiect sunt antrenate și celelalte catedre de profil de la FIMCM.

La proiect vor adera și universități din alte țări: Italia, Franța, marea Britanie. Un Consorțiu Mare, așa cum se cuvine pentru întemeierea unui Masterat European de anvergură.

Se speră, și pe drept, la succes. Așa să fie!

La FUA – o nouă catedră

La ședința Senatului UTM din 22 septembrie 2005 a fost votată unanim crearea unei noi catedre la FUA - Catedra „Designerul Interiorului”.

Dl **Nistor Grozavu**, decanul facultății a adus la cunoștință faptul că „Designerul Interiorului” a fost formată ca specialitate în anul de învățământ 2003-2004. Acum, în cel de-al treilea an de la formarea specialității, numărul studenților aici a crescut considerabil și a apărut necesitatea de a organiza procesul didactic în cadrul unei catedre separate.

De la 1 octombrie 2005, „Designerul Interiorului” a obținut statut de catedră cu drepturi depline, iar șef al catedrei a fost numit dl **Alexandru Cocin**, conf. univ., doctor în arhitectură.

FIMCM. 15 ani e o clipă. Importă ce clipă

Un moment aniversar – 15 ani ai Catedrei „Proiectarea și fabricarea mașinilor agricole”. Un moment emoționant nu numai pentru dl Vasile Ajder, șeful catedrei de la început și până azi, cu ajutorul lui Dumnezeu, nu numai pentru colegii lui de catedră, dar și pentru colegii celorlalte catedre de la FIMCM și de la sora FIMM, dar și pentru rectoratul UTM, dat fiind că elevul-studentul de cândva aici, Bostan Ion, astăzi este rectorul universității, dl Ion Bostan – academician...

Acum 15 aniscriam și eu entuziasmat un interviu cu dl Vasile Ajder pentru gazeta pedagogică „Făclia”, căutând să-mi închipui cât de mult înseamnă o catedră care să proiecteze mașini anume agricole pentru noi, un ținut agricol.

Da, 15 ani e o clipă, dar importă ce clipă. Este vorba de o catedră care a lucrat și lucrează, cum se spune, în sudoarea frunții, pe două planuri fundamentale: construcția de mașini și agricultura – marele nostru izvor de venit economic. Și totul la nivelul cerințelor actuale din lume.

La o etapă anumită a apărut în sânul catedrei date și specialitatea „Design industrial”, în frunte cu un alter ego al dlui Ajder – dl Valeriu Podborschi. Noua specialitate a putut „veni pe lume” aici tocmai datorită gândirii creativ-tehnice instaurată de ani la catedră, ea aducând mai apoi plusul de forță inginerască cu care se mândrește și catedra, și universitatea, și, desigur, și republica, dacă plusăm

aici „ieșirea” pe arenă internațională cu succesele studenților de aici.

Munca fertilă a catedrei astăzi o citim și în apariția, în condițiile pieței, a mai multor firme, fondate de absolvenții sau profesorii de aici, firme care opun vârtos umărul la ridicarea economiei naționale.

O catedră care are ce spune la cei 15 ani ai săi merită atenție publică. Și pentru a fixa momentul „plin de bilanțuri” a venit cu cuvinte de susținere mult public universitar – oameni care știu ce înseamnă efortul acestei catedre și îl prețuiesc. A venit, desigur, și rectoratul în persoana dlui rector Ion Bostan... cu „mici atenții” de premiere.

Exemplul de muncă ce rodește îmbelșugat al Catedrei „Proiectarea și fabricarea mașinilor agricole” încurajează.

FCIM. Masterat la „Tehnologii Informaționale”

Precum ne-a informat dl **Victor Beșliu**, șeful catedrei „Tehnologii Informaționale”, FCIM, conf. dr. ing., aici funcționează masteratul – 2 grupe (20 de masteranzi) pe bază de contract. În afară de masteranzii pe bază de contract mai sunt și 5 cu burse de stat. Deci masteratul cu denumirea „Tehnologii Informaționale” are un efectiv de 25 de persoane – licențiați de la UTM, USM, ASEM și alte universități chișinăuene. Studiile se fac în limbile română, rusă și engleză, iar pe lângă profesorii locali (UTM, ASEM, USM), care predau la acest masterat, sunt invitați pentru anumite module și profesori din țări străine (universitățile „Maharishi” și „Texas” din SUA, Universitatea din or. Marseille, Franța ș. a.).

Este bine să știm că la masteratul „Tehnologii Informaționale” își pot face studiile nu numai licențiații în domeniul dat, dar și alții, dar cu licență adiacentă totuși, nu prea îndepărtată de TI. Aici sunt, de exemplu, licențiați de la FRT a UTM, de la „Cibernetica Economică” a ASEM etc. Masteratul doar este o aprofundare a specialității de licență, este o pregătire pentru a continua studiul de doctorat. La masteratul dat unii vor urma linia spre cariera didactică, alții – spre economia reală sau spre cercetare tehnico-științifică. Deci în timpul unui an de masterat vor fi aplicate pe lângă module generale și unele diferențiate, în funcție de liniile adoptate.

Regimul de lucru la masteratul dat se aplică în timpul spre seară – regim semiseral, după ora 17.00.

Pentru a ne alinia la cerințele Procesului Bologna, la anul va demara masteratul „Tehnologii Internaționale”, ne-a spus în final dl Victor Beșliu. Acesta va funcționa timp de 1,5 ani sau dacă e să exprimăm faptul în puncte de credite academice europene, acestea vor fi 90 la număr.

FIU. Magistrii (masteranzii) la lucru

În ultimul timp în mediul universitar tot mai frecvent se discută despre sistemul de calitate în învățământ, sistemul de credite academice transferabile, învățământul în 2 cicluri etc. Toate acestea fac parte din prevederile **Procesului de la Bologna**.

La FIU deja se află în derulare studiile în baza planurilor de învățământ noi pentru ciclul I. Această etapă nu a prezentat mari dificultăți, dat fiind faptul că există deja o tradiție de peste 10 ani în pregătirea inginerilor la facultate. Marea problemă o constituie însă planurile pentru ciclul II – **masterat**. Acestea trebuie să fie concepute la un nivel calitativ net superior celor existente. În acest context apar mai multe întrebări: cine va urma masteratul și câți vor urma? Unde vor fi încadrați în câmpul muncii? Cum vor fi remunerați? etc.

Conștientizează oare agenții economice că instituțiile de învățământ astăzi formează specialiști cu studii superioare de 2 categorii: licențiați și masteranzi? Primele promoții de masteranzi s-au încadrat în muncă în instituții de învățământ superior, mediu și secundar. Acum reperul principal al masteratului devine economia națională: specialiști care vor crea și îmbunătăți mai mult performanțele fabricației.

În anul 2005 două întreprinderi din industria de încălziminte din RM au primit de la FIU câte un specialist cu diplomă de masterat (magistru). Este vor-

ba despre **Gare Svetlana** – la Centrul Republican de Protezare, Ortopedie și Reabilitare; **Odobescu Natalia** – la fabrica de încălziminte „Bujor-Prim” SA. Ambele încă după obținerea licenței (2003 și 2004) au lucrat în cadrul întreprinderilor sus numite. Aspirațiile lor de a-și continua studiile la masterat au fost susținute de administrațiile întreprinderilor.

Gare Svetlana a scris o teză deja la absolvirea masteratului, care soluționează probleme privind asigurarea calității încălzimintei ortopedice. Pomind de la un amplu studiu de marketing vizând cerințele beneficiarilor, evidențind cauzele apariției defectelor, masteranda a propus modalități de îmbunătățire a calității încălzimintei ortopedice vizând următoarele aspecte: materiale, proiectare și tehnologie.

Cea de-a doua masterandă – **Natalia Odobescu**, a abordat în teza sa de absolvire problema ergonomiei încălzimintei pentru soldați – o problemă foarte actuală la noi în țară. Dânsa a elaborat și deja a implementat: prescripții tehnice pentru încălzimintea pentru militari, aprobate de către Institutul Național de Standardizare, construcție nouă (model nou) ergonomică și fiabilă de încălziminte pentru soldați, metoda de proiectare a încălzimintei, îmbunătățită față de cele utilizate actualmente.

S-a văzut că problematica cercetărilor din cadrul masteratului a fost actuală pentru ramură. **Și anume specialiștii cu pregătire la nivel de masterat au putut găsi modele de rezolvare a unor probleme de producție.**

Rămâne să le urăm proaspeților magistri noi succese, perseverență în implementarea rezultatelor cercetărilor obținute, ridicare continuă a performanțelor și, desigur, o remunerare pe merit.

*Valentina BULGARU,
șef Catedră MTCP la FIU, dr.*

FEn. Trei teze de doctor

Pe 21 octombrie 2005, dna **Natalia Begleț** și dl **Serghei Palaș**, lectori asistenți la Catedra „Termotehnică și Management în Energetică” (șef, dl **Valentin Arion**, prof. univ., dr. hab.), au susținut cu succes tezele de doctori ingineri la Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, România.

Dna **Natalia Begleț** a susținut teza „Studiu exergoeconomic de rentabilitate pentru o secție metalurgică”, conducător științific prof., dr. ing. Ion C. Ioniță, Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați. Dl **Serghei Palaș**, la rândul său, a susținut teza „Studiu exergoeconomic de rentabilitate a funcționării unei centrale termoelectrice”, conducător științific prof. dr., ing. Ion C. Ioniță.

Un alt tânăr, dl **Sergiu Solonari**, lector asistent la aceeași catedră, a susținut recent teza „Studiul influenței câmpului sonor asupra arderii hidrocarburilor”, conducător științific prof. univ., dr. ing. Constantin Iosifescu, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați.

Ne bucurăm pentru succesele FEn, iar exemplul celor trei noi doctori ingineri este demn de urmat și de celelalte facultăți ale UTM.

Aniversări

Nicolae Beldiman – 83

Nicolae Beldiman, profesor la Catedra de Electromecanică a FE, a trecut un hotar de vârstă excepțional – 83 de ani.

Printre multiplele merite ale Domniei sale este și crearea cu câțiva ani în urmă a Laboratorului de Măsurări în procese industriale, pentru a oferi studenților condiții optime de însușire a cursului de bază, susținut de către onorabilul profesor.

Înscris în anul 1954 la facultatea de Electromecanică a Institutului Minier din Kemerovo, Federația Rusă, îl absolvă în 1959 cu diplomă cu mențiune. În același an se reîntoarce în Moldova și este angajat la Institutul de cercetări științifice în electromecanică din Chișinău. În 1969 i se conferă titlul de doctor în domeniul mașinilor electrice și, concomitent, în calitate de lector superior, își începe activitatea pedagogică la Institutul Politehnic – UTM-ul de astăzi.

Anul 1969 este semnificativ pentru profesorul Beldiman prin faptul că dânsul pune bazele primului său laborator, cel de mașini electrice, a cărui creare a impus o muncă foarte voluminoasă.

Nicolae Beldiman are la activ și 12 brevete de invenții. În baza unora dintre ele fosta uzină „Volna” din Chișinău a produs aparate de control industrial.

Se mândrește cu numeroșii săi discipoli, printre care îi remarcă pe **Petru Todos**, prof. univ., dr., prim-prorector al UTM, și pe **Tudor Ambros**, prof.

univ., dr., șef de catedră.

Se bucură de fiul său, Leonid, care l-a urmat în ale ingineriei. Speră că și cineva dintre nepoți sau eventualii strănepoți să-l urmeze în profesie, moștenindu-i și asiduitatea în muncă.

Petru Rusnac - 70

Născut la 7 noiembrie 1935 în comuna Vișoara, Edineț. După absolvirea Facultății de Educație Fizică a Institutului Pedagogic „Ion Creangă” a activat până în 1964 la Colegiul Electromecanic din Chișinău. În anul fondării Institutului Politehnic din Chișinău – 1964 este angajat în calitate de lector asistent, parcurgând până în prezent toate treptele profesionale: lector asistent, lector superior, conferențiar universitar, și relativ recent propus pentru titlul de profesor universitar. A susținut teza de doctor în 1974, iar din 1991 până în prezent este șeful catedrei de Educație Fizică a Universității Tehnice a Moldovei.

Maestru în sport, arbitru de categorie națională, campion multiplu în lupte sambo, premiant al multor competiții din fosta URSS, Om Emerit al Republicii Moldova, Membru al Comitetului Național Olimpic, membru al Federației de lupte libere.

Probabil nu există un domeniu al sportului practicat în Republica Moldova unde nu ve-ți găsi discipoli ai profesorului universitar Petru Rusnac. Printre ucenicii profesorului P. Rusnac pot fi nominalizați: legendarul Andrei Doga, care, la rândul său, a educat o pleiadă întreagă de campioni; Ion Caras, fotbalist cunoscut în trecut, astăzi antrenor al echipei de fotbal „Politehnic”, care joacă în Liga Națională; Olga Verghizova – directorul campionatului Moldovei la baschet; Petru Guzun – fondatorul și conducătorul permanent al echipei de dans sportiv „Codreanca”; primul maestru în înot din Republică – Mihail Nișcii; Valerii Kaceanov – participant în atletica ușoară a Jocurilor Olimpice din 1980 de la Moscova; maestrul în volei – Mihail Sinaischii; maestru în baschet – Alexandru

Filipov. Iar în luptă liberă lista este foarte lungă. Sute de maeștri în sport sunt foști studenți ai Universității Tehnice a Moldovei.

Îi dorim jubiliarului mulți ani înainte.

Valeriu Dulgheru

Ion Stog
– 70

Domnul Ion Stog, conferențiar universitar al Catedrei „Geodezie, Cadastru, Geotehnică”, s-a născut la 30.04.1935 în satul Târnova, raionul Dondușeni. În anul 1954 a absolvit școala medie din satul natal, iar în 1959 – Institutul de Construcții din Odesa.

Activitatea profesională a început-o în or. Florești în funcție de maistru de șantier. Pe parcursul anilor 1961-1963 a ocupat postul de inginer la Institutul de proiectare „Industria alimentară” din Chișinău.

Activitatea în cadrul UTM a debutat în 1964, odată cu înființarea Institutului Politehnic din Chișinău. În 1964-1966 a îndeplinit funcția de inginer la catedra Elementelor de Construcții, după care a urmat studiile de doctoratură în Institutul de Construcții din Sanct-Petersburg, unde a susținut teza de doctor în științe tehnice. După reîntoarcere a fost angajat în funcție de lector-asistent la Catedra Geotehnică și Fundații, apoi în 1973 a fost ales la postul de lector superior și mai târziu – conferențiar la aceeași catedră. Între 1976-1977 a condus cabinetul didactico-metodic al UTM, iar în 1978-1979 a îndeplinit funcția de prodecan al facultății Construcții ingineresti. În anul 1980 a fost ales la postul de șef al Catedrei Geotehnică și Fundații pe care l-a ocupat cu întreruperi până în 1998.

În perioada anilor 1984-1987 a lucrat în Algeria în funcție de profesor la universitatea din orașul Constantino.

Din 1998 lucrează în calitate de conferențiar la catedră, îndeplinind totodată și alte funcții.

Pe lângă calitățile profesionale deosebite demonstrate pe perioada activității la UTM, domnul **Ion Stog** se caracterizează și printr-o frumusețe sufletească rară, care generează buna dispoziție și atmosfera lucrătoare binevoitoare în colectiv.

- Doctori habilitați la UTM -
Viorel Trofim

S-a născut la 20 ianuarie 1942 în satul Chirileni, r-ul Ungheni.

Deține gradul de doctor habilitat în științe tehnice din 1990, care i-a fost oferit la Institutul de Fizică Aplicativă al AȘM, Chișinău și confirmat prin Certificatul Comisiei Supreme de Atestare de pe lângă Consiliul de Miniștri al URSS. Titlul de profesor universitar al catedrei „Microelectronica și Dispozitive cu Semiconductori” dl Viorel Trofim l-a obținut în 1993 la Institutul Politehnic din Chișinău și a fost confirmat prin Hotărârea Comitetului școlii superioare a Ministerului Științei, școlii superioare și politiciii tehnice a Federației Ruse. Este inventator al ex - URSS.

După absolvirea Universității de Stat din Chișinău, Facultatea de Fizică și Matematică, în anul 1963, începe activitatea profesională ca asistent al catedrei de Fizică a Institutului Pedagogic din Tiraspol. 1963-1965 – serviciul militar. Din septembrie 1965 – laborant asistent al catedrei „Electronica industrială” la Institutul Politehnic din Chișinău (IPC). În anul 1968 a intrat în doctorantura Institutului de Fizică Aplicativă a A.Ș.M. și delegat la Institutul de Fizică Tehnică a A.Ș. din URSS pentru îndeplinirea tezei.

Conducător științific al tezei doctorandului V. Trofim a fost numit colaboratorul științific superior **Jores Alfeorov** (astăzi Laureat al Premiului Nobel în fizică).

În anii de doctoratură a elaborat tehnologia elementelor solare pe baza heterojuncțiilor AlxGa1-xAs-GaAs cu un randament mai mare decât era cunoscut în lume. Această tehnologie patentată cu un brevet de invenție a fost implementată în producție la NPO „Kvant”- Moscova. Pe baza acestor elemente au fost confecționate baterii solare pentru alimentarea cu energie electrică a navelor cosmice. În același timp a elaborat tehnologia laserelor pe baza accelerației heterojuncțiuni, care pentru prima dată în lume funcționau în regim continuu la temperatura camerei. Tehnologia laserelor a fost implementată la NPO „Polius” – Moscova și produse în serie.

În anul 1971 la prima ședință a Consiliului Specializat al Institutului Politehnic din Chișinău a susținut teza de doctor în științe tehnice.

În același an începe activitatea științifică în cadrul laboratorului de Microelectronica, recent format prin decizia Ministerului Tehnicii Electronice a URSS. Conducător științific al laboratorului era acad. **Sergiu Rădăuțan** – rector al I.P.C., șef de laborator – conf., **Ion Molodean**. Dl V. Trofim a participat activ la stabilirea acestui laborator ca centru de cercetări științifice pe lângă Institutul Politehnic. Laboratorul a fost înzestrat cu utilaj tehnologic și de cercetare. Prima dată în Republica noastră a început a funcționa o tehnologie nouă de creștere epitaxială din faza lichidă a heterojuncțiilor. Această tehnologie a stat la baza elaborării diferitor dispozitive optoelectronice, cu parametri mai înalți decât cei cunoscuți în lume. Începând cu anul 1972, laboratorul de microelectronica îndeplinea 4 contracte de cercetări științifice, comandate de Instituțiile Ministerului Apărării a URSS pe o sumă totală de 160.000 ruble.

Direcția principală de cercetări științifice ale dlui Viorel Trofim este legată de tehnologia de confecționare a dispozitivelor optoelectronice; lasere, LED-uri, fotoreceptori selectivi și de coordonată, baterii solare. În calitate de profesor universitar al catedrei „Microelectronica și Dispozitive cu Semiconductori” a organizat la catedră un laborator înzestrat cu utilaj tehnologic industrial, în care studenții execută lucrări de laborator la cursurile:

- Bazele tehnologice ale microelectronicii;
- Tehnologia circuitelor integrate hibride;
- Tehnologia VLSI.

În fiecare an conduce 2 – 4 proiecte de diplomă, consacrate elaborării tehnologiei de confecționare și cercetarea parametrilor diferitor dispozitive semiconductor.

Dl Viorel Trofim a acumulat de-a lungul anilor o vastă experiență profesională demnă de mândrie și laudă. A publicat peste 150 de articole și studii în reviste științifice din țară și de peste hotare și o monografie „Dispozitive optoelectronice pe baza heterojuncțiilor AlxGa1-xAs-GaAs”. Deține 20

de brevete de invenție. Sub conducerea doctorului habilitat și profesorului universitar Viorel Trofim și-au susținut tezele de doctor 5 persoane (doi dintre care **Alexei Sârbu** și **Valeriu Dorogan**, au susținut mai departe tezele de doctor habilitat). Din anul 1972 până în 1990 a fost conducătorul a 15 proiecte cu grade foarte importante, comandate de Ministerul Apărării a URSS. Pe unul dintre proiecte îndeplinit în anii 1980 – 1981 pentru Uzina „Arsenal” din Kiev, dl Trofim Viorel a fost numit de către Comisia Militară pentru industrie a URSS constructor general pentru elaborarea tehnologiei fotoreceptorilor de coordonată pe baza heterojuncțiilor AlxGa1-xAs-GaAs și implementarea tehnologiei la NPO „Sapfir” pentru producerea lor în serie. Aceste dispozitive cu o pantă de sensibilitate de 500 ori mai înaltă au fost utilizate la cuplarea navelor cosmice. În anii 1990 – 1992 a elaborat tehnologia de confecționare a elementelor solare pe baza deșeurilor de Si-mono-cristalin de la fabricarea circuitelor integrate de către Uzina „Mezon”. Această tehnologie a fost implementată în producție la aceeași uzină și au fost confecționate circa 10.000 baterii solare cu tensiunea de lucru 9V și puterea 0,5 W, destinate pentru alimentarea cu energie electrică a aparatelor radio portative. Bateriile au fost comercializate pe piața republicii noastre și peste hotarele ei.

În anul 1993 pe baza contractului economic cu Institutul de Cercetări și Proiectări în Electronică (ICPE S.A. București), a fost elaborată tehnologia elementelor solare cu diametrul 100mm și randamentul 12%. Această tehnologie a fost implementată în producție la uzina „Microelectronica” S.A., București, unde a fost confecționată o baterie solară cu tensiunea de lucru 24V și puterea 1 kW, destinată alimentării cu energie electrică a stației telefonice, așezată în regiunea muntoasă a României.

Dlui Viorel Trofim i-a reușit să combine activitatea științifică cu cea didactică. Activitatea științifică, începută în laboratorul de microelectronica în 1972 ca conducător de proiecte a dat posibilitate ca în anul 1985 să fie deschis pe lângă IPC al doilea laborator de „Optoelectronica” finanțat de Ministerul Industriei și de Comunicații al URSS. Între 1985 – 1990 este conducător științific al ambelor laboratoare. Începând cu anul 1974 dl Trofim își începe activitatea didactică ca lector superior pentru predarea cursului „Tehnologia Dispozitivelor Semiconductoare și Circuitelor integrate”. Multe dintre realizările lui științifice sunt predate studenților cu plăcere.

S-o spunem deschis: un asemenea savant când intră în aula studențească, atmosfera didactică se umple de un entuziasm indescriptibil, căci mințile curioase ale tineretului abia că pridesc să absoarbă cuvintele lui pline parcă de magie vrăjitoare. E vraja mentorului care știe multe, e vraja atracției tineretului spre acest izvor tumultuos al spiritului domnului Profesor.

Editor - UTM. Materialele le puteți expedia la redacție și prin poșta electronică pe adresa: mesager@adm.utm.md

Pregătirea materialelor: M. ROMANCIUC, A. EMANDEI, D. SARANCIUC.

Design: I. CEAPA (0-69-11-73-72).

Înregistrare la Ministerul Justiției al RM cu nr. 42 din 16.02.1998

Tiparul: PRAG 3 Comanda:

Tiraj: 1000